

2021-08-31

Gem 2021/0096

Till
Socialdepartementet

Hårdare regler för nya nikotinprodukter, SOU 2021:22

Sveriges läkarförbund har fått rubricerat betänkande på remiss och vill framföra följande synpunkter.

Sveriges Läkarförbund är positiva till och tillstyrker de förslag som angivits i utredningen. Vi anser att förslagen är bra men det räcker inte. Vi anser att det är nödvändigt med utökade och fler åtgärder, inte minst för våra barns skull. Nedan presenterar vi våra förslag på åtgärder:

- Vi vill se exponeringsförbud för alla tobaks- och nikotinprodukter på alla säljställen. Det är viktigt att klart visa att tobak inte är vilken vara som helst. Det behöver införas bestämmelser om neutrala reklamfria cigarettpaket. Sådana åtgärder har genomförts i en lång rad länder med minskad tobakskonsumtion som följd och Sverige bör omgående göra likadant.
- En lag om Tobaksfri skoltid skulle innebära avgörande och snabb effekt eftersom tobaksbruket inleds i skolåldern och ofta i just skolan. Våra nordiska grannländer har redan genomfört tobaksfri skoltid och ser mycket god effekt av det.
- Det behöver vara samma regelverk kring samtliga nikotinprodukter utom de läkemedelsklassade. Särskilt viktigt är det att smaktillsatser förbjuds i samtliga nikotinprodukter, eftersom "goda" smaker attraherar främst ungdomar.
- Vi anser också att regleringar och tillsyn av samtliga produkter som innehåller nikotin bör hanteras hos Folkhälsomyndigheten och inte av Livsmedelsverket, som nu är fallet för snus. Ingen tobaksprodukt är "ett livsmedel".
- Det är viktigt att erbjuda avvänjningsstöd för att nå och stötta samtliga brukare, inte minst de socialt och ekonomiskt utsatta grupper där bruket är mest utbrett.
- Vi anser att åtstramning av regelverket kring tobak är nödvändigt för att ännu bättre skydda nuvarande generation och nästkommande mot tobak och nikotinprodukter, helt enligt Tobakskonventionen som Sverige ratificerade 2005. Barnkonventionen som numera ingår i Sveriges lag ger också tydliga krav att barn har rätt till bästa möjliga hälsa, och det är inte förenligt med tobaks- och nikotinbruk.

- Läkarförbundet ser ett stort behov av att öka kunskapen om nikotinberoende, och i detta arbete utgör hårdare lagstiftning en stark och viktig positiv faktor. Den rökta tobaken är på tillbakagång i grupper med längre utbildning, och det är självklart positivt ur folkhälsosynpunkt. Nikotinprodukter i olika skepnader säljs och konsumeras dock alltmer, framför allt i ungdomsgrupperna, som en enkel och trendig introduktion i "tobakskarriären". Tonåringars bruk av nya nikotinprodukter, till exempel "tobaksfritt" vitt snus, har enligt undersökning från Novus ökat från 7% till 19% senaste åren. Dessa produkter har hittills inte omfattats av tobakslagen vilket har lett till en kraftig försäljningsökning. Kryphål i lagen utnyttjas maximalt. Priset och reklamen ger intryck av att nya nikotinprodukter är jämförbara med tuggummi eller glass samt helt ofarligt. Unga är trendkänsliga och påverkas starkt av reklam, inte minst via sociala medier och influencers, ofta betalda av industrin.

Vänliga hälsningar

Sofia Rydgren Stale
Ordförande
Sveriges läkarförbund

Eva Stina Lönngren
Utredare